

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Dydaktyka języka polskiego - kształcenie językowe		8.0.12619	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Polonistyki Stosowanej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Etnofilologia kaszubska	forma	stacjonarne
		moduł	nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Justyna Pomierska; prof. dr hab. Aneta Lewińska; dr Beata Kapela-Bagińska; dr hab. Zofia Pomirska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		5	
Ćw. audytoryjne		Semestr 4:	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - udział w zajęciach;	
zajęcia on-line, zajęcia poza pomieszczeniami dydaktycznymi UG, zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - przygotowanie do zajęć;	
Liczba godzin		10 godzin - opracowanie projektu/scenariusza lekcji	
Ćw. audytoryjne: 45 godz.		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
		Semestr 5:	
		15 godzin - udział w zajęciach;	
		15 godzin - przygotowanie do zajęć;	
		15 godzin - opracowanie projektu/scenariusza lekcji;	
		30 godzin - przygotowanie do egzaminu i egzamin.	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
- obowiązkowy - fakultatywny (do wyboru)		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków)		- Zaliczenie na ocenę	
- Dyskusja		- Egzamin	
- Gry symulacyjne		Formy zaliczenia	
- Metoda projektów (praktyczny scenariusz lekcji)		- egzamin ustny	
- Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny)		- Przygotowywanie w formie ustnej i/lub pisemnej zagadnień wskazanych przez prowadzącego.	
- Praca w grupach		Przygotowanie projektu lekcji języka polskiego z zakresu wiedzy o języku i kompetencji językowej dla wybranej klasy z drugiego etapu edukacji	
- Rozwiązywanie zadań		Podstawowe kryteria oceny	

Student otrzymuje zaliczenie na ocenę w semestrze 4 na podstawie:

- na podstawie czynnego udziału w zajęciach, tj. przygotowywania w formie ustnej i/lub pisemnej zagadnień wskazanych przez prowadzącego (40%),
 - opracowanego projektu lekcji języka polskiego z zakresu wiedzy o języku i kompetencji językowej dla wybranej klasy na poziomie szkoły podstawowej (60%).
- Egzamin po 5. sem. - obejmuje zagadnienia realizowane w sem. 4. i sem. 5., w tym przygotowanie projektu lekcyjnego i jego omówienie (100%)

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	przygotowywanie zagadnień wskazanych przez prowadzącego	praca zaliczeniowa (projekt lekcji)	egzamin
Wiedza			
K_W05	+	+	+
K_W17	+	+	+
K_W21	+	+	+
Umiejętności			
K_U02	+	+	+
K_U11	+	+	+
K_U13	+	+	+
Kompetencje społeczne			
K_K08	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Zajęcia w ramach wybranej przez studenta specjalności nauczycielskiej

B. Wymagania wstępne

Bez wymagań wstępnych

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest przygotowanie studentów do opracowania i zorganizowania oraz prowadzenia zajęć z kształcenia językowego w szkole podstawowej z wykorzystaniem metod i form pracy specyficznych dla tego typu kształcenia.

Treści programowe

Koncepcje kształcenia językowego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Modele lekcji gramatycznych. Integracja wiedzy o języku z wiedzą o literaturze i ogólną wiedzą humanistyczną. Nauka ortografii a kształcenie sprawności czytania. Typy, funkcje ćwiczeń ortograficznych. Lekcja z ortografii i systematyczne wdrażanie sprawności ortograficznej. Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu. Praca nad znaczeniem wyrazu. Kształcenie sprawności nadawczych i odbiorczych. Sprawność językowa/kompetencja językowa – sprawności nadawcze i odbiorcze (mówienie, czytanie, pisanie, słuchanie); rodzaje ćwiczeń w pisaniu, czytaniu, słuchaniu i mówieniu. Planowanie lekcji z kształcenia językowego (wiedzy o języku i ćwiczeń w mówieniu i pisaniu różnych form wypowiedzi przewidzianych w programach szkolnych). Umiejętność organizacji lekcji dotyczących wprowadzenia pojęć z nauki o języku z uwzględnieniem priorytetu celów kształcących sprawności nadawczo-odbiorcze. Samodzielne prowadzenie lekcji w szkole podstawowej i ponadpodstawowej przez studenta po uprzednim opracowaniu w trakcie zajęć akademickich scenariusza tych zajęć.

Wykaz literatury

Każdorazowo na początku semestru prowadzący ustala zestaw lektur wymaganych do zaliczenia przedmiotu.

Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (otrzymania zaliczenia):

- Białek K., Czytanie tekstów argumentacyjnych w szkole, Wyd. Universitas, Kraków 2020.
- Kowalikowa J., Synowiec H., Miejsce nauki o języku w kształceniu językowym uczniów, [w:] Kształcenie sprawności językowej i komunikacyjnej, pod red. Z. Urygi i M. Sienko, Kraków 2005, s. 45-56.
- Lewińska, A., Rogowska-Cybulska E., Uczeń wobec intertekstualności poezji (na przykładzie wiersza Janusza Stanisława Pasierba Sykstyńa), „Język, Szkoła, Religia” 2016, R. 11, nr 1, s. 55-70, <https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/JSR/article/view/531/202>.
- Chmiel M., Lewińska A., Funkcjonalne/niefunkcjonalne wykorzystywanie terminów historyczno- i teoretycznoliterackich w pracach pisemnych maturzystów, [w:] Pragmatyczne aspekty tekstu i dyskursu, red. B. Matuszczyk, Gdańsk, 2011, s. 159-170.
- Kapela-Bagińska B., (Wy)Grać na polskim! - gry dydaktyczne jako metody wspomagające proces edukacji na różnych etapach kształcenia, w: Edukacja polonistyczna jako zobowiązanie: powszechność i elitarność polonistyki / Jaskółowa Ewa [i in.] (red.), Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, 2016, vol. 2, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s.177-188.
- Makarewicz R., Kilka uwag o konspekcie lekcyjnym, „Prace Językoznawcze” Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, z. XV/3, 2013, s. <http://wydawnictwo.uwm.edu.pl/uploads/documents/czytelnia/prace/Prace15-3.pdf>.

- Nowak E., Świadomość językowa w interpretacji tekstu literackiego, [w:] Szkolna polonistyka zanurzona w języku, red. A. Janus – Sitarz, E. Nowak, Kraków 2014.
- Pawłowska R., Metodyka ćwiczeń w czytaniu, Gdańsk 2003 (Nauka ortografii a kształcenie sprawności czytania, Praca nad znaczeniem wyrazu+wybrane 2 scenariusze lekcji ze stron 103-141).
- Pawłowska R., Szkolne teksty staropolskie jako źródło wiedzy o kulturze średniowiecza, [w:] O porozumieniu językowym w nauce i szkole, red. A. Lewińska, J. Pomierska, Gdańsk 2005.
- Polański E., Dydaktyka ortografii i interpunkcji, wyd. 2. zm., Warszawa 1995.
- Pomierska J., Jak pomóc uczniowi w zrozumieniu pojęć z nauki o języku? [w:] Wiedza o języku i kompetencje językowe uczniów, Katowice 2012, s. 83-95.
- Pomirska Z., Zmiana czy długie trwanie? Dylematy związane z metodami kształcenia językowego, [w:] Edukacja polonistyczna. Metamorfozy kontekstów i metod, red. M. Karwatowska, L. Tympiak, Wyd. UMCS, Lublin 2017, ISBN 978-83-7784-979-8, s. 253-263.
- Rypel A., Wychowanie językowe, czyli jak scalić rozproszoną świadomość językową, [w:] „Język a Edukacja 3”. Świadomość językowa, red. J. Nocoń, A. Tabisz, Opole 2014, s. 53-62.
- Szymańska M., Między nauką o języku a rozwijaniem języka : koncepcje kształcenia językowego na przełomie XX i XXI wieku, Kraków 2016 (zob. repozytorium).
- Podstawa programowa dla szkoły podstawowej (Dz. U. 2017, poz. 356), dla szkoły branżowej, liceum i technikum (Dz. U. 2018, poz. 467). (<https://podstawaprogramowa.pl/>).
- Komentarz do podstawy programowej z języka polskiego. <https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2018/03/podstawa-programowa-ksztalcenia-ogolnego-z-komentarzem.-szkola-podstawowa-jezyk-polski.pdf> .
- Wybór podręczników szkolnych np. epodreczniki.pl.

Literatura uzupełniająca (wg wskazówek prowadzącego i do samodzielnych studiów)

- Dyduchowa A., Metody kształcenia sprawności językowej 1, „Nowa Poliszczyna” 2004, nr 5 oraz tejże, Metody kształcenia sprawności językowej 2, „Nowa Poliszczyna” 2005, nr 1.
- Horwath E., Kształcenie językowe. Od wiedzy do kompetencji, [w:] Edukacja polonistyczna wobec trudnej współczesności, Kraków 2010.
- Huget P., Specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia i dysortografia, [w:] Doskonalenie warsztatu nauczyciela polonisty, Kraków 2005.
- Kapela-Bagińska Beata, Kognitywne czytanie poezji w szkole: Stanisław Barańczak "Południe", W: Adaptacje: szkolne użycia ponowoczesnych (anty)teorii literatury / Tomaszewska Grażyna, Szczukowski Dariusz (red.), Ponowoczesna Dydaktyka Polonistyczna. Teoria i Praktyka, 2018, nr 2, Gdańsk; Sopot, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, s. 137-153.
- Koc K., Sztuka mówienia, słuchania, pisanie i czytania, [w:] Innowacje i metody. W kręgu teorii i praktyki, pod red. M. Kwiatkowskiej – Ratajczak, Poznań 2011.
- Lewińska A., Rogowska-Cybulska, Czy tylko niebo pamięta? Konteksty interpretacyjne w szkolnej lekturze Cmentarzy nad Dunajcem Janusza St. Pasierba, „Język-Szkoła, Religia” 2017, R. 12, nr 4, s. 53-64 <http://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/JSR/article/view/958/781>.
- Lewińska A., Rogowska-Cybulska E., O modelu komunikacji językowej wpisany w testy gimnazjalne, [w:] Istnieć w kulturze. Między teorią a praktyką edukacyjną, red. M. Świąćicka, D. Jastrzębska-Golonka, A. Rypel, Bydgoszcz 2010, s. 297-308 (ISBN 978-83-7096-775-8).
- Nocoń J., Wiedza o języku czy wiedza językowa? - o uczeniu gramatyki w szkole, "Polonistyka" 2009, nr 8, s. 10-16.
- Horwath E., Teorie językoznawcze w szkolnej dydaktyce, [w:] Szkolna polonistyka zanurzona w języku, red. A. Janus – Sitarz, E. Nowak, Kraków 2014, s. 63-85.
- Kłakówna Z. A., Kształcenie językowe jako rozwijanie kulturowej kompetencji, [w:] Wiązanie kształcenia językowego z literacko-kulturowym w gimnazjach i liceach, red. Z. Uryga, R. Jedliński, M. Sienko, Kraków 2007, s. 37-50.
- Kowalikowa J., W poszukiwaniu koncepcji kształcenia językowego – czyli co trzeba zmienić w szkolnym kształceniu językowym, by stało się ono skuteczne [w:] Polonistyka dziś – kształcenie dla jutra, t. 3, Kraków 2014, s. 25-36.
- Kowalikowa J., Kształcenie językowe. Teoria dla praktyki, [w:] Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty, Kraków 2004, s. 85-124.
- Kowalikowa J., Synowiec H., Wiązanie treści językowych z literacko-kulturowymi. Przesłanki i dylematy, [w:] Wiązanie kształcenia językowego z literacko-kulturowym w gimnazjach i liceach, red. Z. Uryga, R. Jedliński, M. Sienko, Kraków 2007, s. 10-19.
- Nocoń J., Uczenie o języku polskim po 1998 roku – programy i koncepcje dydaktyczne, [w:] Uczeń w świecie języka i tekstów, pod red. J. Nocoń, E. Łuckiej – Zajac, Opole 2010, s. 27-37.
- Podracki J., Dydaktyka składni polskiej, Warszawa 1989 (lub następne: Składnia polska).
- Hogwath E., Nowak E., Kiedy ocenia uczeń – kształtowanie uczniowskich umiejętności oceniania i wartościowania, [w:] Wartościowanie a edukacja polonistyczna, red. A. Janus – Sitarz, Kraków 2008, s. 253-269.
- Kapela-Bagińska B. Zieliński T., Nauka o języku w ćwiczeniach maturalnych, Warszawa 2016.
- Kowalikowa J., Od języka do literatury – od literatury do języka, [w:] Szkolne spotkania z literaturą, red. A. Janus – Sitarz, Kraków 2007, s. 129-159.
- Kowalikowa J., Od słowa do zdania, od zdania do tekstu – od tekstu do zdania, od zdania do słowa, [w:] Szkolna polonistyka zanurzona w języku, red. A. Janus – Sitarz, E. Nowak, Kraków 2014, s. 17-43.
- Niebrzegowska-Bartmińska S., Działania na tekście, [w:] Polonistyka dziś – kształcenie dla jutra, t. 3, Kraków 2014, s. 50-66.
- Udzik B., "Rozważ i uzasadnij". Struktury argumentacyjne w rozprawkach maturalnych (na poziomie podstawowym), Poznań, 2019. ss. 358 (wybrane rozdziały).
- Z uczniem pośrodku. Podmiotowa dydaktyka literatury, języka, kultury, Kraków 1999 (część: Kształcenie językowe).

Kierunkowe efekty uczenia się K_W05, K_W17, K_W21 K_U02, K_U11, K_U13 K_K08	Wiedza Student: <ul style="list-style-type: none"> • ma podstawową wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka polskiego (K_W05); • ma usystematyzowaną wiedzę metodyczną w zakresie kompetencji niezbędnych w pracy nauczyciela języka polskiego (K_W17); • zna i rozumie podstawowe założenia prawa autorskiego oraz etyki zawodowej nauczyciela (K_W21).
	Umiejętności Student: <ul style="list-style-type: none"> • posiada elementarne umiejętności badawcze niezbędne do ukierunkowanej analizy zjawisk językowych dotyczących polszczyzny (K_U02); • samodzielnie uzupełnia wiedzę niezbędną do kształtowania umiejętności niezbędnych w pracy nauczyciela języka polskiego (K_U11); • odpowiednio dobiera i wykorzystuje dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania lekcji języka polskiego z zakresu kształcenia językowego (K_U13).
	Kompetencje społeczne (postawy) Student: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie potrzebę dbania o dziedzictwo narodowe, poprawność i czystość języka polskiego dla zachowania tożsamości jednostkowej i zbiorowej, ma świadomość kompleksowej natury języka (K_K08).
	Kontakt justyna.pomierska@ug.edu.pl